

GPKL-dag zet gemeenten aan tot actie

WION noopt tot gemeentelijk draaiboek

Op 10 juni 2008 vond de eerste GPKL-dag plaats. Onderwerp van het congres was de WION (Wet Informatie-uitwisseling ondergrondse netwerken) en de betekenis daarvan voor gemeenten – de doelgroep van GPKL. Er komt veel op gemeenten af, terwijl er ondertussen nog veel vraagpunten bestaan. Afwachten kan echter niet meer!

Een betere timing voor het congres kon haast niet, want per 1 juli is de WION in werking getreden. Netbeheerders, waaronder alle gemeenten, moeten op 1 oktober 2008 hun belangen bij het kadaster hebben gemeld. Medio 2009 start de informatie-uitwisseling op digitale wijze; die gegevens moeten dan gevectoriseerd zijn.

Breder perspectief vereist regie gemeenten

Elco Brinkman, voorzitter van Bouwend Nederland, startte als gastspreker de dag met “kabels en leidingen in breder perspectief”. Hij nam de gelegenheid te baat en pleitte voor een goede regie van de ondergrond.

Vooraf in stedelijk gebied bestaat grote vraag naar (schaarse) ruimte. Nu er politieke aandacht is voor dit onderwerp, moeten we het moment gebruiken om ook een publiek debat op gang te brengen over de ondergrondse infrastructuur, dat nog steeds weeskind is in de ruimtelijke ordening.

Brinkman is van mening dat gemeenten en Bouwend Nederland samen moeten laten zien dat we met de beschikbare netwerk-informatie al veel kunnen bereiken. Daarbij zitten we niet te wachten op nieuwe regels die de lastendruk verder verhogen.

Vanwege de WION bepleit hij, dat het digitaal maken zo snel mogelijk moet gebeuren om te voorkomen dat er te lang twee systemen naast elkaar bestaan (analoog en digitaal). De gemeente in haar rol van opdrachtgever moet, vóór aanbesteding, de gravers goede informatie verschaffen. Alleen dan kan de graver zijn risico's goed inschatten en een goede prijs berekenen. De gemeente heeft hier zelf ook baat bij, want zo wordt graafschade en overlast voor de burger voorkomen.

Huisaansluitingen en afwijkende ligging

Brinkman vindt het jammer dat de huisaansluitingen buiten beeld zijn geraakt. Hij twijfelt aan het door de gemeenten geraamde bedrag van 1 miljard euro voor de kosten van het verplicht digitaal registreren van de rioolaansluitingen. Hij stelt voor om in toch maar te starten met het registreren van aansluitingen bij nieuwbouw.

Afwijkende liggingen van kabels en leidingen moet de graver melden aan het Kadaster, ofschoon die daar hinder door ondervindt: hij moet extra meten en soms de sleuf langer open laten liggen. Op de langere termijn heeft echter ook de grondroerder er belang bij dat de kabels en leidingen goed in kaart zijn gebracht.

Gemeenten en grondroerders hebben veel gemeenschappelijke belangen; informatie over kabels en leidingen moeten ze daarom over en weer beschikbaar stellen. Brinkman sloot af met de toezegging dat de grondroerders met een positieve grondhouding dit proces ingaan.

GPKL op de kaart

Chris Schaapman, voorzitter van GPKL, ging in op de relatie tussen GPKL en het tot stand komen van de WION. GPKL heeft weten te bereiken dat verplichte registratie van huisaansluitingen is geschrapt. Dit bespaart gemeenten zo'n 1 miljard euro. GPKL heeft overigens nog de nodige wensen op dit gebied, zoals de registratie van andere ondergrondse objecten en betere afspraken over weesleidingen. Dit laatste onderwerp wordt over 5 jaar geëvalueerd. Schaapman riep de gemeenten daarom op om de kosten voor het beheer van de weesleidingen nauwkeurig te gaan bijhouden. Schaapman eindigde zijn bevoegen betoog met de hoop dat gemeenten inzien dat kabels en leidingen een gemeentebreed thema zijn; de ondergrond is even belangrijk als de bovengrond. GPKL kan in dit groeiproces een rol vervullen. Deelnemers konden zich in de loop van de dag meteen nader laten informeren over wat GPKL voor hen kan betekenen.

Beleid en management

In de middag waren er parallelle sessies. Wil Kovács (gemeente Rotterdam) besprak de gevolgen van WION voor de gemeente en hoe de gemeente daar op kan/moet inspelen. Aandachtspunten zijn:

- Assetmanagement: welke netwerken heeft de gemeente zelf in beheer en welk gebied betreft dit, welke persoon is beheerder, is er één gemeentelijk beheerder of gebeurt dit per net?
- Beheersysteem gemeentelijke netten: de netwerken moeten digitaal worden vastgelegd, hoe om te gaan met administratieve data - zelf doen of uitbesteden?
- Communicatie met het Kadaster als neteigenaar: hoe geschiedt de afhandeling van KLIC meldingen; zelf doen of uitbesteden?
- Communicatie met het Kadaster als de gemeente opdracht geeft (of gaat geven) voor graafwerkzaamheden: hoe te melden, hoe wordt dit ingevuld?
- Weesleidingen: de gemeente moet een beheersysteem voor weesleidingen opzetten en bijhouden welke kosten gemoeid zijn met dit beheer?
- Regierol gemeente: wat is de relatie met bestemmingsplannen, wat zijn financiële en juridische gevolgen?

Kovács raadt gemeenten aan om een eigen, op de gemeentelijke situatie toegesneden draaiboek te maken voor de invoering van WION. Dat kan wellicht aan de hand van de aandachtspunten van zijn presentatie.

In de tweede beleids sessie belichtten Arco van Emous en Phil Hopkins (Agentschap Telecom) de manier waarop het agentschap toezicht zal houden op uitvoering van de WION. De wet verplicht gemeenten om al hun netwerken te registreren, ook als de kosten van een graafschade aan bijv. een verkeersregelinstallatie niet lijken op te wegen tegen de registratiekosten daarvan.

Gemeenten en agentschap hebben een gemeenschappelijk doel: het voorkomen van graafschade en overlast. Samenwerking is mogelijk op gebied van vergunningen, de te stellen eisen en de uitwisseling van vergunningen met het agentschap en het melden van grote incidenten.

Technische implicaties

De huidige werkwijze bij graafmeldingen wijzigt grondig. Martin Heeling (Kadaster) liet in de technische sessie zien hoe de aanvraag binnenkort verloopt via KLIC-Online. Ad van Houtum (KLIC/Kadaster) demonstreerde de manier waarop gemeenten hun belangen (riolering, verkeerslichten, openbare verlichting e.d.) kunnen registreren. Dit kan per belang of gezamenlijk. Hij gaf de deelnemers praktische tips mee.

Weesleidingen

Opmerkelijk was, dat in alle sessies de weesleidingen ter sprake kwamen. In de beleids sessie was Dré van Elzen (Ministerie van Economische Zaken) aanwezig om de vele vragen over dit onderwerp te beantwoorden. De gewenste duidelijkheid kan echter veelal pas al doende komen. Vooral de eigendomsstatus van weesleidingen blijkt complex.

GPKL roept gemeenten op om vooral de kosten van het beheer van weesleidingen goed bij te houden, zodat op basis daarvan de door EZ toegezegde evaluatie over 5 jaar stevig kan worden onderbouwd.

De informatieve dag werd relaxed afgesloten op het zonnige terras van congrescentrum Antropia.